

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om penninginsamlingar

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 26 februari 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om penninginsamlingar (RP 6/2014 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att kulturutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till förvaltningsutskottet.

- överinspektör Jukka Tukia och överinspektör Elina Immonen, inrikesministeriet
- regeringsråd Eerikki Nurmi och regeringssekreterare Toni Tuomainen, undervisnings- och kulturministeriet
- jurist Anita Prusila, Finlands Nationalopera
- jurist Päivi Isosaari, Finlands Nationalteater
- ordförande, rektor Kalevi Väänänen, Finlands Universitet UNIFI rf
- professor Mikael Hidén.

Sakkunniga

Utskottet har hört

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt motiveringen är ett av syftena med propositionen att universiteten ska få rätt att anordna penninginsamlingar. Kulturutskottet anser detta förslag vara det centrala med tanke på utskottets behörighetsområde. Det är enligt utskottets mening viktigt att i detta sammanhang först och främst säkra universitetens möjlighet att anordna penninginsamlingar för att stödja den verksamhet som avses i 2 § i universitetslagen (558/2009).

Universiteten har sedan ingången av 2010 med stöd av universitetslagen varit självständiga juridiska personer, antingen offentligt-rättsliga inrättningar eller stiftelser enligt lagen om

stiftelser. Utskottet understryker att statens uppgift fortfarande är att stå för basfinansieringen, men samtidigt uppmuntras universiteten att ta vara på möjligheten till egen kapitalanskaffning, som att ta emot donationer och starta penninginsamlingar. I universitetsreformen ingick en kapitalisering av universiteten som genomfördes med hjälp av insamlade privata medel utöver den statliga medfinansieringen. Landets universitet genomförde de allra första offentliga kampanjerna för att samla in grundkapital åren 2008-2012. Insamlingskampanjerna var viktiga enligt universiteten, och de har därefter aktivt gått in för att utveckla sin kapitalinsamlingskultur. Utskottet vill poängtera att statsmaktens

önskan uttryckligen var att förbättra universitetens möjligheter att stå för den egna kapitalanskaftningen när universitetsreformen genomfördes. Insamlingen av kapital har skett i den nya universitetslagens anda

Regeringens proposition utgår från att kravet på att tillstånd beviljas sammanslutningar med uteslutande allmännyttigt syfte frångås. Samtidigt förutsätts det att de insamlade medlen används uteslutande för ett allmännyttigt syfte. Utskottet konstaterar att universiteten enligt 2 § i universitetslagen har till uppgift att främja den fria forskningen och den vetenskapliga och konstnärliga bildningen, att meddela på forskning grundad högre utbildning och att fostra de studerande till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. Universitetens på lagfästa uppgifter grundade syfte kan därmed anses vara uteslutande av bildningskaraktär, och därför kan användningen av insamlade medel för universitetens lagfästa uppgifter anses vara ett sådant allmännyttigt syfte som avses i lagen om penninginsamlingar.

Med stöd av lagen om penninginsamlingar har tillstånd för penninginsamling beviljats universitet som verkar i enlighet med den nya universitetslagen, både för insamling av medel för allmän verksamhet och för universitetens kapitalfonder. Senare har det skett en förändring i tillämpningspraxis när det gäller bedömningen av om universiteten över huvud taget kan beviljas tillstånd för penninginsamling. Den föreslagna lagändringen är enligt utskottet därför synnerligen viktig för att garantera universiteten möjlighet att anordna penninginsamlingar för att finansiera skötseln av sina lagfästa uppgifter med andra medel än den basfinansiering som staten står för.

I detaljmotiveringen till 6 § i lagförslaget konstateras det att de insamlade medlen inte ska kunna samlas i universitetens kapitalfonder, utan omedelbart ska användas för de syften som anges i 2 § i universitetslagen och som specificeras i tillståndet. Det är viktigt att stödet för den verksamhet som avses i 2 § i universitetslagen innefattar också insamling av medel med tanke på universitetens kapitalfonder, eftersom avkast-

ningen på kapitalet används för de uppgifter universiteten har enligt den paragrafen. För undvikande av problem med tolkningen av lagen efter att ändringen trätt i kraft, anser utskottet det vara nödvändigt att ta in en uttrycklig bestämmelse i förslaget. Efter att denna proposition överlämnades har statsrådet dessutom i samband med det så kallade rambeslutet (SRR 4/2014 rd) gått in för att regeringen under ramperioden 2015-2018 ska förse universiteten med ett trefaldigt belopp i relation till det privata kapital universiteten samlar in, dock högst 150 miljoner euro.

Utskottet omfattar den ståndpunkt som inrikesministeriet framfört, nämligen att universitetens rätt att genomföra penninginsamlingar för att avsätta kapital ska vara möjlig att omsätta i praktiken både i enlighet med principerna i lagen om penninginsamlingar och med den bestämmelse som gör undantag för Nationalgalleriet. Därför godkänner kulturutskottet som kompromiss förslaget att en visstidsbestämmelse tas in i 6 § om universitetens rätt att anordna penninginsamling för bildande av kapital.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslår kulturutskottet att förvaltningsutskottet ändrar sista meningen i 6 § 1 mom. i lagförslaget på följande sätt: Universitet som avses i 1 § 2 mom. i universitetslagen (558/2009) har rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för stödjande av verksamhet enligt 2 § i den lagen *och under åren 2014-2017 för att tillföra universitetet kapital*.

Det är viktigt att bestämmelsen ses över efter att tidsfristen gått ut, och då måste det utifrån universitetens behov beslutas om giltighetstiden bör förlängas för att undvika onödiga hinder för att anordna penninginsamlingar och därmed för uppfyllandet av universitetens skyldighet att främja bildningen. Utskottet föreslår att förvaltningsutskottet tar in ett uttalande om saken i sitt betänkande.

Regeringens förslag att den maximala tiden för att anordna penninginsamlingar förlängs från två år till fem understöds av utskottet. Det är viktigt att man vid tillämpningen av bestämmelsen beaktar karaktären av universitetens behov av att ständigt skaffa kapital och anordna flera pennin-

ginsamlingar samtidigt för att kunna sköta sina uppgifter enligt 2 § i universitetslagen. Universiteten är därmed ett gott exempel på sådana fall som avses i propositionen där penninginsamlingstillståndet behöver beviljas för fem år.

Ställningstagande

Kulturutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 29 april 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Inkeri Kerola /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ritva Elomaa /saf
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Jukka Gustafsson /sd
Leena Harkimo /saml
Pauli Kiuru /saml

Kimmo Kivelä /saf
Sanna Lauslahti /saml
Silvia Modig /vänst
Mika Niikko /saf
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Simo Rundgren /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.